

F. L. VĚK.
Obraz z dob našeho národního probuzení.
NAPSAL ALOIS JIRÁSEK.

"Ach, milí hoši, snad už víte," ré bedně v koutě ozařoval nevelikou pravou — "co se nám stalo! Klášter je zrušen. Vyženou nás i vás. Dlouho se o tom jednalo, bránili jsme se, suppikovali, ale nadarmo. Jestě jsme doufali, že císař to uzná, když byl u nás. Ale pan převor nadarmo prosil. Císař si všecko prohlédl, všecko viděl, bibliotéku, obrazy, stavbu, ale všecko nie naplat, něcho mu nebylo líto, nie jim nepohnulo. Jíž je tu komise. A jíž pracuje a všecko sepisuje. Co nevidět půjde me — a vy také —"

Choralisté byli již prve ohromeni. Nyní se jim zakalily oči a jeden z nich se dal do hlasitého pláče, volaje: "Musím ze studii! Musím ze studii!"

Pomyšlení to zatřáslo také mladým Věkem; zkormocen hleděl do země a pomyslel, kdy se toho doma dovědí, a co si zatím počne, nežli přijde od nich pomoe nějaká. Ale jíž byl vytržen. Pater Anselm, odcházaje kynul mu, by šel za ním. Choralista šel divě se v duchu, kam že ho bibliotekář vede. Ten však ani nešel, a teprve když stanuli přede dveřmi převorovými, požádal ho, aby mlčel, aby kamarádům nie, ani slova neřikal. Pak oba vešli ku převorovi. Ten jako by na ně čekal. Sedl u stolu poblíže okna, pokynul Františkovi, aby přistoupil, a pak k němu promluvil vřelým a srdečně. Připomenul mladému choralistovi, že už šest let pobývá, že ho tu měli jako svého. Nyní že může svou vděčnost ukázat klášteru, jenž mu prokázal nejedno dobrodíní a jejíž postihlo právě tak kruté neštěstí.

Věk jako dojat řeč vážného převora, jenž se k němu povzdýl věru otecky měl, ochotně rád slibil, že učiní vše, čeho si budou přát. "Především slib, že budete mlčet —"

Student slibil. "Prozatím více nechej. Z večera však přijď ke mně. Pak ti povím více," děl převor a propustil choralistu.

Tak se i stalo. Jakmile se smrákalo, František se vytratil. Kamarádi nie nezpovírali, nebo v tu chvíli byli v refektáři nějak zaměstnáni. Zajisté schválně. U převora musil František čekat do večera. Po večeri přišel převor a pravil mu:

"Vím, jak máš rád knihy a bibliotéku. Vidíš, tu nám také vezmou a všecko. Jíž je zabezpečena, stráž u ní, my do bibliotéky nesmíme. A je tam ledačo, ledač jaké dílo, které bychom tam neradi nechali. Komise přišla dřív, nežli jsme to mohli uklidit. Nenadálí jsme se. Víme, co se v nás stane. Prodají to židům a kramářům na sýr — Věčná věčná škoda!" Pater zkormocen povzděchl, jak pokračoval: "Ty bys nám mohl pomoci. Víme, že si je bibliotéky líto — Ty bys mohl se tam dostat a mohl bys sobě také něco na památku vzít —"

Choralista žasl. "Neboj se, nie zleho na tobě nežádáme!" řekl převor — "Jeť bibliotéka náš majetek; nám tam všechno a právec patří. Oni nám to vzali. My máme ke všemu svaté právo. A proto nie se neboj, že bys se dopouštěl něcho hříšného. A jinak se také nie nestrachuj. Nie se ti neustane. Cheč-li?"

Choralista nemohl převorovi odpřít, avšak když mu již před tím slibil. I přivřel, že není pro jeho právo. Po té převor dal mu různé poučení stran jeho úkolu, jak ho vyvážal, aby šel za ním. Krádeň chodil, slabě osvětlenou, krádeň ticho a mlčky. Bylo pozdě na večer; venku nastala již širá tma. Ani tabulka se v chloubě nezatřásla. Hluboké, pusté ticho kloum.

Františkovi počala bít srdce tmeň. Má jíž do bibliotéky, je jíž dřívě jenm spouštěný a stráž jeho granatním? Jak se tam dostane? Kdyby ho tam vaják náhodou našel? Dívá a hádá, nežli kudy vytkne se k bibliotéce. Slibil v tom napřít a rozhodit. Převor ho zavolal do nějakého skříně. Tam se lokal pater Anselm, bibliotekář. Kaha stojel na sta-

na podlaže stojící hořela. V záři její bylo viděti, jak se student prosykuje kachlovým otvorem. Jíž mu jen hlavu viděti; i ta zmlžela, a s ní světlo. Čirá tma zalila tichou bibliotéku.

Převor a pater Anselm zatím uklidili, co jim choralista podával. Jeho knih, které za něj přijal Růžička, v tom chvatu a v těch starostech si ani nepovšimli. Také jich František, kterého oba benediktini vřelě uvítali z jeho cesty kamny, také tuze jim na oči nestavěl.

Pak opět nastala Růžičkovi práce. Dopracovav se opět do kamen, přitáhl vyřatý kachel a jak jen bylo možná ho zase upevnil. Prozrazení se nechal. Kdož pak z vládní komise by tušil, že se něčeho ze zabezpečení bibliotéky ztrátilo, kdož z nich bude kama přehlížeti? A topiti v nich nebudou. A kdyby? Kdož může za poškozování kachel!

Světlo ve sklepení pohaslo, mněší odcházeli spokojeni do převorské celly, choralista pak dle se umyv a opráší. Šel nahoru ke kamarádům.

Všichni tvrdě spali a nevěděli nic, kdy se navrátí. Světla ani nerozkřesav, hodil svůj poklad z bibliotéky do truhličky, a po tmě se odstrojil, ulehl na lože.

Dlouho nemohl usnout. A když usnul, byl pořád v tiché, šeré bibliotéce, jen malou svítilnou ozářené a pořád také viděl nebožtík patera Matiaše.

IX.

Starý Zalman se udobří.

Jednou v neděli odpoledne po nešporách přišel kmotr Havránek kn Věkovým a usednul ke stolu, zas vytáhl z hřebíčkového svého kabaťu rozpečetěný list. Jen že tentokrát se chori eť scholarum rector tak veselo neusmíval jako tehdy, když mu Strádecký psal, že hledá dobrého sopránistu, a on, kantor, takového neměl, ale výběr něho. A jako se tenkrát Věková lekla, tak i nyní se zarazila.

Kmotříček byl vážný a nějak se mu do psaní nechtělo. Jistě zlá novina o Františkovi. A opravdu! Strádecký psal věci pro Věkovy neveselé. Všude již mnoho hluku působilo, jak z nařízení císařského bylo za posledních let mnoho klášterů zrušeno. Byly to namnoze kláštery mnichů zbraňových. Kdož by se nadál, že také dojde na jiné a to na starodávné, slavné a bohaté, jako byly benediktinské, cisterciácké a praemonstrátské! A tu novinu právě Strádecký psal, že běží o klášter, v němž došel František tak dobrého útuku.

Starost z toho pošla nemalá. Zvláště Věková od té neděle to ani s myslí nespustila. Co bude z hoča, pustí-li ho z kláštera? Věděla, že muž ostavičné nařiká na ochod, a také se hned prohlásil, když kmotr tu novinu přinesl, to že bude s Františkovi studiem asi amen, on že by toho nevytkl, že obehody na to nejsou a podobně. A matka zase měla jen synka na mysli. Věděla, jak rád studuje, že je do učení zrovna žhavý a že by byla pro něj zlá rána, kdyby musil nyní všechno nechat a domů, třeba za pul' nebo někam do kanceláře za pisaře. Proto s náramnou dychtivostí očekávala nějaké zprávy z Prahy. Ale ty nešly.

Starý šule tou dobou přijel a přivezl také od Františka psaní. Ten byl zdrav a spokojen, o kláštere však a jeho nastávajícím snaž zrušení ani slova. Věková se tím velmi potěšila, její muť však zakroutil hlavou a děl:

"Možná, možná. Ale také možná, že hoch nie pěl, že jim nie neřekl; a nař by jim to také říkal a je psal, když malí hoši studovali?"

V té nejistotě uplyulo už několik neděl, až starý šule opět se z Prahy navrátil. Hned jak vstoupil do dveří, list odsváňavaje, volal:

"Pan student už není v kláštere —"

Věkovou zrovna bolež. Tím směl se rákou, brala synkova psaní, a učil pětá rodinná a du štěstí se dala, chvilě váhala, lebaže se jí napřít vnitřní vnitř. Věk nebyl právě duševní. Psaní bylo velmi dlouhé, za každé stráničky a obsahovalo množství novin.

František psal, jak byl přelá překvapení novinou, že je klášter

zrušen, obšírně vypravoval o císaři Josefovi a jak se s ním setkal, jaké bylo v kláštere uklízení, o vládní komisi, jak všecko sepisovalo a přejímalo. O tom, jak v noci skrze kama putoval do bibliotéky, ani slovem se nezmiňl. Všem o tom zevrubně psal, jak byli všichni zarmoucení, jaké starosti všichni měli a on také, ale jak jemu štěstí přálo. Druhého dne přišel zase vládní komisař, jenž všecko přejímal, a ten odevzdal nějaké listiny převorovi.

"Byl jsem náhodou při tom," psal František. "Převor přehleď listiny, pojednou se ke mně obrátil a jednu z nich mně dal. Ta je pro tebe, povídá. A co to bylo? Oznámení, že tohoto půl léta bubu míti stipendium, deset krejcarů denně. Císař na me nezapomněl. Jak řekl, že bude o mne postaráno, tak se stalo. A tak bylo po nejhorší starosti. Víme, že Vám nezbývá, a že by Vám bylo velikou nesnázi na me platit. A tak, chvála Bohu, nebude toho třeba, nebo já se už nějak proklepu. Toho platu není arci nazbyt; ale jen když je to, však já si něco s pomocí Boží přivydělám."

Tu Věková vydechuvši bezděky na okamžik ustala. Uvolnilo se jí, veliké břímě jí spadlo se srdce. Bud Pán Růh pochválen! Hoch zůstane v Praze, nemusí ze studii. Chopila se opět listu, aby dále četla, v tom však ozval se venku z kramů Věkov hlas. Zněl prudce, hněvivě. Co se jen stalo? Nežli však došla ke dveřím, byl tu, patrně valně rozhněvaný.

"Blázen bláznivá! To je rozzum! To je nápad!" volal už ve dveřích.

"Co se stalo?"
"Co pak nevíš? Je tu šule však jsi s ním mluvila —"

"Mluvila — přivezl od Františka psaní — a ochotně mu je podávala, domnívaje se, že tím bouří poněkud ztlíš. Ale muž se jen utřhl a znovu spustil. Nyní teprve vyrozuměla, že se hnuvá na Františka, z jehož listu se tak těšila. Věková byla jako u vidění, cože se přihodilo, cože František vyvedl.

Sama však užasla a muži se nedívila, když na její otázky vedl ji kramem a podsiňkou ven před stavení, kdež stál dosud šulev vysoký povoz s pochrnutou plachtou. "Pojď se podívat, jaké pěkně

zboží nám náš rozumný synáček objednal," volal rozmrzelý kupec, ukazuje do vnitř vozu na několik velkých beden a pytlů. "To je vzácné kofení —" pokračoval, "tuze vzácné, samá učenost! Za šedesát zlatých! Haha — kluk bláznivá, co si to jen myslil!"

Věk z počátku o tom zboží nechtěl ani slyšeti, když mu šule pověděl, že to jsou samé — knihy; nechtěl jich přijmouti, že nie takového neobjednal. Posléze ale přee, když se trochu zkonejšil a žena mu domlouvala, povodil, a bedny a pytle u Věků složený. Zatím matka odběhla zase do světnice, by synovo psaní četla, jistě se domnívaje, že tam bude přee nějaké vysvětlení stran těch knih. A bylo; František o knihách vypravoval:

"Když vládní komisař chtěl biblioteku převzít, žádal na převorovi katalog. Ušlyšel však, že žádného není. Ale byl a dobrý," psal František v závorce, "sám jsem ho pomáhal psát, když ho nebožtík pater Matiaš znovu zakládal."

Vládní komisař však katalog chtěl míti, a poněvadž z mnichů žádný se neuvolil, že ho sestaví, přijal nabídnutí převorovo, jenž mu choralistu Věka k tomu dílu odporučil. A tak sepisoval František, máje po ruce úředního sluhy, katalog bibliotéky. Když za několik dní byla tato práce skončena, přišel komisař s bibliotékem univerzitní knihovny, jenž si pro ni vybral, co chtěl a co se mu zalíbilo. — Ostatek — a bylo toho hodně — chtěl vládní komisař židovi prodati.

Pokračování.

Tim řečeno vše.

řekne-li někdo: "Bolí mně hlava," je tím řečeno dost. Nežleže na tom, z čeho a jaké bolení hlavy to je. Jest jeden prostředek proti tomu — vždy přístupný — vždy rychle působící: Severovy prášky proti bolestem hlavy a neuralgii. Zastaví bolesti — ulehčí hlavě. Tím je řečeno vše. Lékárnici vám jimi rádi poslouží. Cena 25 centů za krabičku s tučtem prášků. Přípravuje W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa.

— Uznáváte-li "Česko-Americký Venkov" za prospěšný časopis, doporučte ho svému sousedu a hleďte jej získati za odběratele.

ZDARMA
PRO
MUŽE

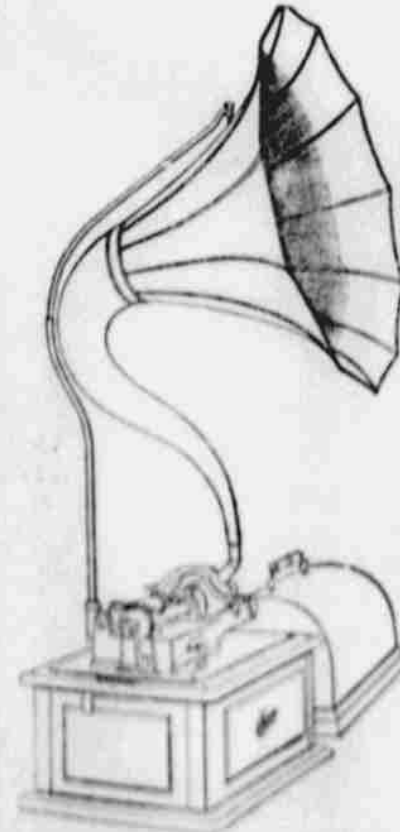
50,000
KNĚH
Má Cenu \$10.00 Pro Každého Postiženého Muže.

Pakliže trpíte kteroukoliv nemocí mužům tak vlastní, tedy Váš lidské, byste si dopali o jednu z těchto obdivuhodných knih. V té se jednoduše a srozumitelným způsobem píše, jak každý muž, trpící otravou krve, životní slabostí, povlechnou ztrátou síly, rheumatismem, nemocí dýchacích, žaludku, jater, ledvin neb nemocí měchyče, může být trvale vyléčen ve svém vlastním domově. Jste-li zklamán a znaven peněžními obětmi, tu tato "Zdarma Knihna Mužům" bude míti pro Vás cenu sta dollarů. Pověl Vám proč trpíte a jak můžete nabýti stálého a trvalého zdraví. Tisíce mužů vráceno bylo dokonale zdraví, sila a možnost za pomocí této cenné knihy. Jest to skvělé vědomosti a obsahuje právo to, co každý muž vědět má. Pamatujte, že tato kniha jest neprosto zdarma. My zaplatíme i pokorně. Odešlite tento "ZDARMA KUPON" a zašlete nám ho dnes a my Vám zašleme jeden výstisk této cenné knihy úplně vyléčené.

Kupón na Knihu Zdarma
DR. JOS. LISTER & CO., B. 507
22 Fifth Ave., Chicago.
Pánové: Zajímám se o Vaši nabídku "Knihna zdarma" a těšilo by mne, kdybyste mi ihned jeden výstisk zašlali.
Jméno
Pošta
Stát

Nejsnadnější způsob k opatření si podivuhodného mluvícího stroje.

Zvláštní liberální nabídka pro čtenáře Pokroku Západu. Čtete! : : :

\$1 týdně, po zaplacení první splátky v obnosu \$5, opatří Vám do vašeho domova pravně nejpopulárnější a nejpoužívanější záhy nového věku — fonograf či mluvící stroj, buď "Edison" anebo "Victor" výrob. Pomyšlete si, i při tomto neopřekonatelně mírném a snadném splacení prodáme Vám ku př. \$20 nebo \$40 stroj za NEJNIŽŠÍ cenu, za kterou kdykoliv někdo byl za HOTOVÉ kterýmkoliv obchodníkem, v kterémkoliv čase a v kterémkoliv místě. \$1.00 týdně a žádný úrok. — \$1.00 týdně a budete míti spýry, orchestrální i ánerovny hudby, teč, žerty a případy ve vašem mateřském jazyku, které lehce si opatříte v každém čas.

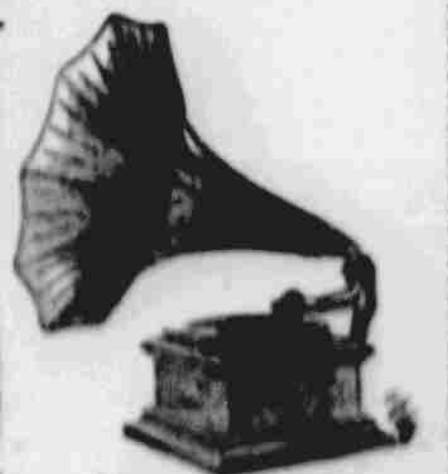
Některé z nejproslulejších zpěvů; nejkonzultnější hudba kdykoliv se psaná byla, produkovaná Čechy a Poláky, a nyní, při podivuhodném zlepšení mluvících strojů, tyto spýry a tato hudba mateřské země jsou labejnější a sladší než kdykoliv před tím.

Bydliště ve městě, přijďte a vyslechněte naše polské a české rekordy — pošlete si pro nás nejpopulárnější seznam, v kterém tyto rekordy jsou popsány. Dále pamatujte, že zaplatíme všechny dopravní výlohy na tyto stroje a rekordy všem členům Pokroku Západu, když pošlany jsou mimo město.

Neodkládejte koupit na jiný den — nikdy až dosud neměli jako takovou příležitost ku opatření si mluvícího stroje vysoké hodnoty za tak snadných podmínek — \$1.00 týdně a žádný úrok.

Jsmo autorizovanými západními zástupci vyrabitelů
Edisonových fonografů a
mluvících strojů

a máme na skladě v každé době přes 100,000 rekordů, počítaje v to každý český a polský rekord. Pošlete si dnes pro nový ceník, popisující tyto rekordy.

NEBRASKA CYCLE CO.

15th & Harney Sts. **GEO. E. NICKELL, 334 BROADWAY**
Omaha, Neb. **Manager, Council Bluffs, Ia.**